

curier economic legislativ

● AUTOCONDUCERE ● AUTOGESTIUNE ● AUTOFINANȚARE ●

Imperativ în actualitatea autoconducerii

CONTRACTUL ECONOMIC DE LIVRĂRI PENTRU EXPORT

**perfect sincronizat cu prevederile contractului comercial
de vânzare internațională**

Trăsături proprii ale contractului de livrări pentru export ● Determinarea obiectului prin contractul economic intern — sincronizarea lui cu cel prevăzut în contractul extern ● Prețul complet de export — condițiile de livrare ● Termenele de livrare ● Controlul calității produselor de către exportator ● Livrarea mărfurilor — obligația unității producătoare ● Plata prețului — documente necesare ● Răspunderea părților din contractul de livrări pentru export

La rîndul lor, întreprinderile de comerț exterior încheie contracte economice interne cu unitățile producătoare privind livrările pentru export. Care sînt particularitățile acestor contracte în raport cu alte categorii de contracte economice? Ce exigențe se impun a fi respectate pentru sincronizarea lor cu conținutul contractelor comerciale de vânzare internațională care le preced? Sînt întrebări la care ne propunem să dăm răspunsuri, în baza unei documentări făcute — de specialiști de la Institutul de economie socialistă și de la Revista economică — în mai multe întreprinderi de comerț exterior, centrale industriale și unități economice producătoare de mărfuri pentru export.

Pentru ca prezentarea concluziilor noastre să aibă un punct unitar de plecare, clauzele contractuale formulate de unitățile economice în cadrul cărora ne-am documentat au fost analizate plecînd de la contractul model elaborat de Întreprinderea de comerț exterior „MECANOEXPORT-IMPORT”, împreună cu furnizorii săi de mărfuri pentru export.

Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, la art. 12, secțiunea C „Comerț exterior și cooperare economică internațională”, lit. b prevede că revine ca atribut principal întreprinderilor ca în domeniul comercial să „ia măsuri ca în momentul aprobării planurilor, producția de export și importurile necesare să fie fundamentate pe contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții, care să asigure certitudinea aprovizionării și desfacerii”.

Fără îndoială că textul citat vine să întregască cadrul legislativ al contractelor economice, stabilind prin norme de drept principii fundamentale prevăzute în Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, potrivit căruia:

— contractele economice se încheie înainte de definitivarea planului, acestea constituind temeiul planului și garanția că el corespunde unor nevoi reale de consum intern și de export;

— pentru ca producția de export să fie conformă cu cererile pieței externe, actul normativ obligă unitățile producătoare, evident, în colaborare cu întreprinderile de comerț exterior exportatoare, ca în momentul aprobării planurilor această producție să fie fundamentată pe contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții.

Așadar, instrumentele juridice pentru asigurarea desfacerii la export a producției planificate pot fi, după specificul domeniului de activitate: contracte ferme, contracte-cadru, precum și comenzi sau convenții încheiate de întreprinderile de comerț exterior exportatoare, cu partenerii externi.

supliment

nr. 12/33 1978

Revista
ECONOMICA

TRĂSĂTURI PROPRII ALE CONTRACTULUI DE LIVRĂRI PENTRU EXPORT

Art. 24, lit. e, alin. 2 din Legea nr. 1/1971 privitoare la activitatea de comerț exterior prevede că „pentru executarea sarcinilor de plan ce le revin, întreprinderile de comerț exterior încheie cu organizațiile economice române contracte economice de comerț exterior pe bază de comision sau rabat comercial”.

Este bine cunoscut că după o experimentare de mai mulți ani, începând cu data de 1 februarie 1977, a fost generalizat contractul economic pe bază de rabat comercial, sub denumirea actuală de **contract economic de livrări pentru export**, fără însă ca să fie exclus contractul economic pe bază de comision; acesta, în funcție de particularitățile unor anumite sectoare de activitate, poate fi utilizat, la propunerea unităților economice și cu avizul Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, împreună cu Ministerul Finanțelor.

Odată cu generalizarea contractului de livrări pentru export a fost instituit și un alt instrument juridic menit să întărească disciplina contractuală — convenția de export — care se încheie, pe de o parte, de organele centrale cu sarcini de export, iar pe de altă parte, de Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale. Fără să ne propunem să analizăm conținutul unei convenții de export, trebuie să subliniem aportul calitativ, nou, pe care l-a adus acest instrument juridic, specific operațiunilor de comerț exterior, prin faptul că a reintrodus fișele tehnice de export, care au forță juridică obligatorie pentru părțile contractante; cu alte cuvinte, odată elaborate, parametrii tehnici înscrși în fișe constituie condiția minimă de calitate obligatorie pentru unitățile producătoare.

Actul normativ prevede că — după definitivarea fișelor tehnice pentru export (sau a caietelor de sarcini) întreprinderile de comerț exterior sînt obligate să aibă în vedere parametri tehnici și repartizarea cantităților pe trimestre. În cazul în care cumpărătorii externi solicită — așa cum frecvent se întâmplă în practică — alte condiții de calitate, finisare, ambalare etc., decît cele prevăzute în fișele tehnice sau în caietele de sarcini, potrivit normelor de drept, întreprinderea de comerț exterior exportatoare are obligația să solicite acordul unității interne furnizoare; în situația în care nu s-a solicitat sau nu s-a obținut acordul prealabil al furnizorului, acestuia nu îi sînt opozabile condițiile de livrare stabilite prin contractele comerciale de vânzare internațională. Cu toate acestea, în cadrul documentării făcute am întilnit

asemenea situații, în special, în cadrul industriei ușoare.

Întreprinderilor de comerț exterior — beneficiare în contractul intern și vânzătoare în cel extern — le revine sarcina principală să sincronizeze conținutul celor două contracte, în special, cu privire la următoarele elemente și clauze: obiect, termene de livrare, controlul de calitate, garanții-reclamații.

O altă trăsătură proprie contractelor de livrare pentru export o constituie calitatea specială a părților contractante. Dacă furnizor poate fi orice unitate economică care are sarcini de plan pentru export, beneficiar nu poate fi decît o întreprindere de comerț exterior autorizată prin lege să efectueze asemenea operațiuni, în cadrul unei stricte specializări instituite prin actul normativ de înființare.

Contractul de livrare pentru export prezintă unele trăsături proprii și cu privire la procedura lui de încheiere.

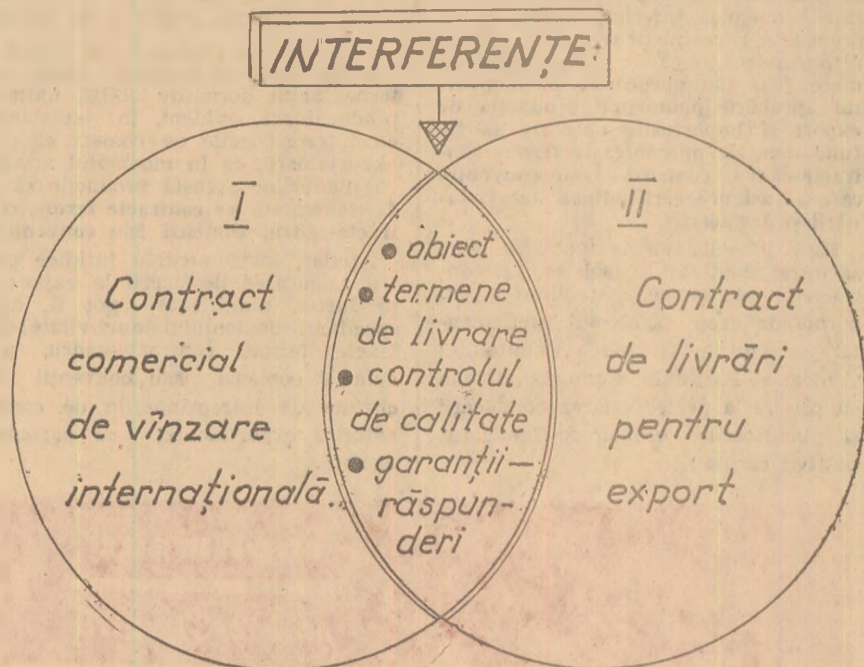
Este bine cunoscut că în cadrul aprovizionării tehnico-materiale, H.C.M. nr. 1011/1972, la art. 2, stabilește obligația pentru furnizor să emită proiectul de contract în termen de 20 zile, care începe să curgă fie de la data primirii repartiției, fie de la primirea comenzii, în cazurile în care produsele comandate nu se repartizează prin balanțe materiale. Legislația specială care reglementează contractele de livrări pentru export prevede că aceste contracte se încheie în toate cazurile în termen de 10 zile de la data primirii comenzilor trans-

mise de întreprinderile de comerț exterior, evident, după încheierea contractelor comerciale de vânzare internațională.

Scurtarea termenului de încheiere a contractului de livrări pentru export își găsește rațiunea în celeritatea impusă în tranzacțiile internaționale și securitatea pe care le impun acestea sub aspectul executării întocmai și în termenul stabilit.

Datorită interdependenței dintre contractele comerciale de vânzare internațională și contractele de livrare pentru export, se pune problema dacă repartițiile emise de coordonatorii de balanță declanșează obligația de a încheia contractele interne? Credem că față de principiul fundamental al asigurării în prealabil a desfacerii la extern, numai comanda emisă de întreprinderea de comerț exterior constituie documentul care obligă la încheierea contractului de livrare pentru export.

În sfîrșit, o ultimă trăsătură proprie a contractului în cauză de care dorim să ne ocupăm este aceea a perioadei pentru care poate să fie încheiat. Este bine cunoscut că din anumite rațiuni, pe care nu vrem să le analizăm, contractelor economice li se aplică regula anualității. Credem că în cazul contractului de livrare pentru export această regulă nu-și găsește rațiunea, putînd fi chiar dăunătoare. Termenele de livrare fiind un punct esențial de interferare, de sincronizare a contractului intern cu cel extern este firesc să nu se țină seama de data de 31 decembrie, cînd în contractul de vânzare internațională cumpărătorul străin a solicitat, de exemplu, ca termen de livrare ultima decadă a lunii ianuarie.

DETERMINAREA OBIECTULUI PRIN CONTRACTUL ECONOMIC INTERN

Obiectul contractelor de livrări pentru export constituie un element esențial, acesta fiind, de altfel, un factor comun între contractul intern și contractul comercial de vânzare internațională care obligă pe exportator să urmărească permanent o perfectă sincronizare între cele două contracte. Pe bună dreptate se subliniază în literatura de specialitate că „între contractele de livrare pentru export și contractele comerciale internaționale de vânzare-cumpărare există o strînsă legătură, o interferență intensă, determinată, în primul rînd, de obiectul lor identic: mărfuri a căror proprietate urmează a fi transferată cumpărătorului extern, contra unui preț, prin conlucrarea sincronizată dintre exportator și producătorul intern” (Export — probleme și soluții, 1977, p. 59).

Plecînd de la contractul de livrare pentru export elaborat de furnizorii întreprinderii de comerț exterior MECANOEXPORTIMPORT (în colaborare și la inițiativa beneficiarului), redăm modul de formulare a clauzelor privind obiectul contractului :

1. Nominalizare — cantitate

Furnizorul livrează și beneficiarul preia pentru export, produsele care formează obiectul contractului extern de vânzare-cumpărare, încheiat între beneficiar, în calitate de exportator și în calitate de cumpărător, contract avînd nr. , încheiat la data de

Conform acestui contract, produsele care se livrează sînt următoarele :

Denumirea produsului	Tipul	Cantitatea

2. Calitate

Calitatea produselor va corespunde întocmai condițiilor de calitate prevăzute în contractul extern, care sînt :

(Dacă este cazul, condițiile tehnice de calitate vor forma obiectul unei anexe la contract).

Datele tehnice și condițiile de calitate ale produselor nu vor putea fi modificate decît cu acordul scris dat de către furnizor și beneficiar și cu acordul cumpărătorului extern.

În cazul cînd modificarea condițiilor de calitate va atrage o modificare a prețului, aceasta va fi de asemenea convenită în prealabil, între furnizor și beneficiar, astfel încît să se poată obține și modificarea de preț corespunzătoare la extern, cu acordul cumpărătorului extern.

Dacă modificarea condițiilor de calitate determină și decalarea termenelor de livrare, atît noile condiții de calitate, cît și noile termene de livrare vor fi convenite între ambele părți contractante de acord cu cumpărătorul extern al produselor respective.

3. Documentația tehnică

Furnizorul are obligația să livreze toată documentația tehnică de montaj, conform prevederilor contractului extern.

Furnizorul are obligația să livreze și documentația de întreținere și de exploatare, odată cu livrarea mărfii sau imediat după aceasta, chiar în cazul cînd în contractul extern nu există o prevedere expresă în acest sens. Documentația se întocmește în limba prevăzută în contractul extern, iar în lipsă de prevedere într-o limbă de circulație internațională.

Documentația se expediază de furnizor direct cumpărătorului extern, cu excepția cazurilor cînd beneficiarul cere ca aceasta să fie expediată la sediul său, în vederea reexpedierii la extern.

4. Ambalaj

Furnizorul are obligația să ambalezze produsele, potrivit prevederilor din contractul extern.

Dacă în contractul extern nu se prevăd norme cu privire la ambalaj, furnizorul va asigura calitatea acestuia, astfel încît el să reziste la manipulare și la transport îndepărtat, pentru ca să fie evitată deteriorarea, distrugerea sau sustragerea mărfii în timpul transportului.

Furnizorul răspunde de conformitatea dintre conținutul unității de ambalaj și specificația de conținut, întocmită de el, din care un exemplar se introduce în ambalaj, pentru a fi la dispoziția cumpărătorului extern, în scopul verificării conținutului, la sosirea mărfii la destinația din contractul extern. Celelalte exemplare ale specificației se trimit de furnizor, conform prevederilor art. din acest contract.

Marcarea, numerotarea, șablonarea și etichetarea vor fi făcute în conformitate cu prevederile contractului extern sau cu instrucțiunile comunicate în timp util de către exportator.

În clauzele de mai sus, obiectul contractual este stabilit cu strictă referire la contractul comercial de vânzare internațională, ceea ce pînă la un anumit punct este bine. Ceea ce credem însă că lipsește este referirea la fișa tehnică privind produsul respectiv. Într-adevăr, unitatea producătoare nu are

obligația să încheie contractul economic de livrare pentru export la nivelul calitativ (și cantitativ) prevăzut în contractul comercial de vânzare internațională decît în măsura în care aceste condiții corespund celor prevăzute în fișa tehnică. Așa fiind, considerăm că este mai exactă formularea din contractul model din ramura industriei lemnului care, cu privire la acest aspect al problemei, prevede următoarele :

„1. În baza fișei tehnice nr. din pentru produsul , a contractului extern nr. din încheiat cu și a comenzii nr. din emisă de beneficiar, furnizorul se obligă a executa și livra beneficiarului produsele prevăzute în specificația ce formează anexa nr. 1 a prezentului contract. Produsele contractate sînt cuprinse în planul de export al furnizorului, pe anul

Beneficiarul este obligat a preda furnizorului, la semnarea prezentului contract, un exemplar din contractul extern, cu anexele din care rezultă condițiile tehnice de executare a produselor, precum și orice alte clauze necesare corelării producției și altor obligații contractuale cu prevederile contractului extern”.

Din textul de mai sus, rezultă că sincronizarea dintre cele două tipuri de contracte — economic intern de livrare și comercial extern de vânzare — este mai bine realizată în cel de al doilea model de contract, aliniatul doi al primului articol obligînd pe beneficiarul exportator să remită producătorului furnizor un exemplar din contractul extern, cu toate anexele din care să rezulte condițiile de realizare a mărfii ce urmează a fi exportată, precum și alte obligații contractuale la care s-a obligat exportatorul față de cumpărătorul străin.

În unele contracte de livrare sînt înscrise clauze privind punerea la dispoziția beneficiarului de material documentar privind încheierea contractelor externe. Iată o asemenea clauză : „La cererea beneficiarului furnizorul îi va transmite mostre, cataloage, pliante, pentru prospectarea pieței, precum și mostre pentru omologare. Cataloagele și pliantele se vor pune la dispoziția beneficiarului cu titlu gratuit. Părțile vor stabili de comun acord cazurile în care prototipurile se vor transmite cu titlu gratuit sau cu plată, după caz”.

Credem că o asemenea clauză își găsește mai bine locul în convenția anuală, deoarece remiterea de mostre este o chestiune precontractuală, situndu-se în faza tratativelor pentru încheierea contractelor externe, deci mult înainte de încheierea contractelor economice interne.

PREȚUL INTERN — CONDIȚIILE DE LIVRARE

Prețul intern în contractele de livrare pentru export constituie cel de al doilea element esențial, modul în care este determinat influențând direct eficiența tranzacțiilor internaționale.

Cu privire la prețul de livrare, același contract model (MECANOEEXPORTIMSPORT) prevede următoarele:

Prețul de livrare al mărfii este de lei . . . per . . . franco exclusiv (inclusiv) ambalajul conform (se indică temeiul legal al prețului).

Deoarece livrarea se efectuează franco frontiera română, la acest preț se adaugă contravaloarea ambalajelor, dacă nu au fost cuprinse în preț, alte cheltuieli determinate de executarea unor lucrări sau operațiuni stabilite prin contracte și neprevăzute în standardele sau în normele pe baza cărora a fost fixat prețul intern de livrare, precum și cheltuielile de transport și manipulare, până la frontiera R.S. România, dacă prețul a fost stabilit franco uzină sau franco depozitul furnizorului.

Cheltuielile suplimentare, prevăzute în alineatul precedent vor fi indicate separat în factura internă pentru produsul livrat.

Pentru cheltuielile suplimentare în raport de prețul stabilit conform temeiului legal, furnizorul va prezenta beneficiarului, documentele justificative, odată cu factura.

Principiul general de livrare franco frontiera română este consacrat prin normele de drept în vigoare, potrivit cărora unitățile producătoare sunt obligate să livreze mărfurile pentru export în condițiile franco frontiera română și le vor factura în prețurile interne de comerț exterior la prețurile interne, stabilite conform legii, la care vor adăuga, după caz, contravaloarea ambalajelor sau alte cheltuieli sau operațiuni stabilite prin contracte, neprevăzute în standardele sau normele interne, care se recuperează prin prețurile externe obținute.

În practica întreprinderilor noastre s-a pus problema dacă această regulă are caracter imperativ sau supletiv. Credem că condiția de livrare aleasă de către părți este aceea care clarifică problema:

— în situația în care prin contractul comercial de vânzare internațională s-a prevăzut condiția de livrare **Ex Works**, obligația unității românești producătoare-furnizoare pentru export se limitează, potrivit **Incoterms 1953** la a ambala marfa, pe cheltuiela sa, și la a o pune la dispoziția clientului extern;

— În toate celelalte condiții de livrare — F.A.S., F.O.B., C.I.F. etc. —, regula livrării franco frontiera română își găsește o deplină aplicație.

Am arătat mai sus că prețul de livrare se compune din prețurile interne, contravaloarea ambalajelor, când nu sînt cuprinse în prețul de cost, și alte cheltuieli determinate de executarea unor lucrări neprevăzute în standardele sau normele interne. Credem util să punctăm ce anume alte cheltuieli pot majora prețul de cost; la prețul intern se adaugă, de lângă valoarea ambalajelor și următoarele elemente: cheltuieli cu finisări speciale, tropicalizări etc.; prime de export; cheltuielile de circulație pînă la frontiera română etc.

Pentru a se evita eventualele tendințe ale unor producători de a încărca prețul intern, fapt ce s-ar reflecta negativ în cursul de revenire al exporturilor, revine ca sarcină întreprinderii de comerț exterior beneficiare să verifice și să avizeze propunerile de prețuri interne pentru mașinile și utilajele noi, precum și pentru subsansabluri și părți componente ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor complexe destinate exportului.

O asemenea clauză judicioasă întîlnim și în contractul încheiat de I.S.C.E. „ROMÂNOEEXPORT” cu furnizorii săi: „În cazul cînd, după încheierea acestui contract, necesitățile exportului cer alte condiții de livrare (alte condiții de calitate, de ambalaj etc.) asupra cărora părțile au căzut de acord, diferențele de preț respective vor fi de asemenea stabilite conform prevederilor legale în vigoare, pe bază de calculații puse de acord între furnizor și beneficiar”.

Legat de condiția de livrare, în practică s-a pus următoarea problemă: care este punctul final al livrării franco frontiera română, în cazul exporturilor **via mare**. Problema prezintă interes cu atît mai mult dacă avem în vedere că prin acte administrative ale unor organe centrale s-au dat unele interpretări ale normelor de drept care, credem noi, că sînt discutabile. Astfel, într-o anumită viziune condiția de livrare franco frontiera română în cazurile transporturilor externe **via mare** ar obliga pe furnizorii interni să răspundă de mărfurile livrate pînă la încărcarea lor pe bordul navei, conform condiției externe F.O.B. O asemenea interpretare credem că depășește intenția legiuitorului cel puțin pentru următoarele considerente:

— rațiunea instituirii condiției de livrare franco frontiera română rezidă în faptul că nu este economic ca la fiecare livrare să se deplaseze delegații ai întreprinderilor de comerț exterior exportatoare în sutele de puncte de livrare pentru a întocmi formalitățile necesare în raport cu cîrăușul; așa fiind, este firesc ca toate o-

perațiunile de planificare a vagoanelor, de încărcare și de plata taxelor pe parcursul intern să fie efectuate de unitățile furnizoare cu decontarea lor, în condițiile legii, exportatorului;

— plecînd de la acest raționament, credem că ar fi total neeconomic soluția potrivit căreia unitatea furnizoare să se îngrijească și să răspundă de buna și la timp încărcare a mărfurilor pe bordul navelor; odată ajunse mărfurile în oricare port românesc, obligațiile furnizorilor interni încetează, gara portuară trebuind să fie privită ca un punct terminus, echivalînd cu franco frontiera română;

— și încă un argument: raporturile juridice contractuale cu prestatorul de servicii portuare — I.E.P. — sînt încheiate numai cu exportatorii, iar cheltuielile privind manipularea, depozitarea și încărcarea mărfurilor pe nave se decontează beneficiarilor — întreprinderile de comerț exterior; ar fi greu de presupus un sistem potrivit căruia fiecare unitate furnizoare să intre în raporturi contractuale cu întreprinderile de exploatare portuare, să plătească prestațiile efectuate, după care să deconteze întreprinderii de comerț exterior-beneficiare valoarea acestora.

Problema pusă în discuție prezintă importanță practică din mai multe puncte de vedere, pe care încercăm să le sintetizăm:

a) Conținutul contractului intern de livrare pentru export (și, în general, al oricărui contract economic), cu privire la condiția de livrare stabilită prin normele de drept, nu poate fi extins prin acte administrative extraneе textelor de lege; asemenea intervenții s-ar putea să aibă efecte negative asupra bunei derulări a contractelor, potrivit clauzelor formulate de părți, cu consecințe directe în gestiunea proprie a unităților economice respective.

b) Obligarea unităților furnizoare să poarte răspunderea privind mărfurile livrate pînă în momentul încărcării lor pe bord, echivalează cu negarea principiilor din dreptul nostru economic privind răspunderea contractuală, respectiv trecerea produselor în proprietatea sau administrarea directă a beneficiarului, moment care are loc, potrivit art. 16, din Legea nr. 71/1969, lit. b „pe data predării produselor către organizația de transport, în cazul în care expedierea produselor este în sarcina organizației furnizoare”.

c) Prin cele de mai sus nu trebuie să se înțeleagă că furnizorul este exonerat de răspunderea privind calitatea produselor; ceea ce este esențial să se rețină este că toate litigiile decurgînd din lipsurile calitative sau cantitative datorate cîrăușului sau întreprinderii de exploatare portuare se soluționează de întreprinderea de comerț exterior care are calea de regres împotriva furnizorului, în măsura în care îi revine o parte din culpă.

TERMENELE DE LIVRARE

Termenele de livrare, în contextul internațional, constituie o componentă a competitivității, deseori fiind determinante în încheierea tranzacțiilor.

O primă variantă a clauzei privind termenul de livrare poate fi următoarea:

Furnizorul va livra produsele astfel încât să fie respectate termenele de livrare din contractul extern.

Livrarea în avans a produselor va putea fi făcută numai în condițiile contractului extern, cu acordul cumpărătorului extern și al exportatorului.

Cu... zile înaintea termenului de livrare, furnizorul va încunoștița pe exportator că produsele contractate vor fi livrate la termen, pentru ca pe baza acestei comunicări beneficiarul să trimită furnizorului scrisorile de trăsură internaționale dacă expedierea se face pe calca ferată (sau să ia măsurile în vederea asigurării navlosirii spațiului necesar în cazul expedițiilor maritime, în funcție de condiția de livrare prevăzută în contractul extern).

Pe baza aceleiași comunicări, exportatorul va convoca cumpărătorul extern pentru a face recepția produselor la producător, dacă un asemenea mod de recepție a fost prevăzut în contractul extern.

Într-un alt contract model (Româno-export) după ce se face trimitere la anexe, cu privire la termenele de livrare, s-a înscris următoarea clauză: „În cazurile în care furnizorul, din motive neprevăzute nu este în situația de a respecta termenul de livrare, va anunța beneficiarul despre aceasta prin telex sau telegramă, cu minimum 15 zile înaintea termenului de livrare prevăzut în contract, indicând totodată noul termen de livrare. Beneficiarul va comunica furnizorului în termen de 10 zile dacă acceptă sau nu noul termen de livrare”.

Credem că o asemenea clauză este necesară tocmai pentru a se putea sincroniza permanent prevederile din contractele interne cu cele încheiate cu partenerii externi.

În funcție de natura mărfurilor termenele de livrare pot fi stabilite și în alt mod. Astfel, în contractul model care se încheie între furnizori și întreprinderea de comerț exterior „Prodexport”, la data încheierii contractului cantitățile sunt eşalonate pe trimestre și luni, iar fiecare termen efectiv de livrare se face potrivit următoarei clauze: „În limita cantităților convenite, eşalonarea cantităților lunare, pe decade și zile calendaristice, se va stabili de comun acord prin graficele întocmite cu 10 zile înainte de începerea fiecărei luni. Data certă a livrării în cadrul graficului se va stabili de furnizor și beneficiar după recepția calitativă...”.

Termenele de livrare, din păcate, nu au constituit o preocupare principală pentru toți furnizorii și beneficiarii de mărfuri pentru export; în unele contracte pot fi întâlnite simple referiri la anexe fără să se soluționeze o serie de aspecte esențiale cum ar fi: condițiile în care se pot face livrări în avans; procedura de urmat în cazul unor întârzieri; confirmarea de către furnizor cu n zile înaintea datei efective de livrare etc.

Cu privire la termenele de livrare considerăm utilă formularea unei opinii proprii: socotim că în cadrul acestor genuri de contracte nu este im-

perativ necesar ca termenele să fie stabilite pe zile fixe calendaristice; în funcție de natura mărfurilor ele pot fi stabilite foarte bine pe decade, sau numai cu indicarea lunii, în funcție de prevederile din contractul comercial de vânzare internațională. Pe lângă o mai bună sincronizare de celor două contracte această modalitate de stabilire a termenelor ar simplifica mult și calcularea eventualelor penalități de întârziere.

Așa cum am mai arătat, socotim că principiul anualității contractelor nu poate avea aplicație în cadrul contractului de livrări pentru export, acestea trebuind să se alinieze sub aspectul termenului de livrare, contractului extern.

CONTROLUL CALITĂȚII PRODUSELOR

În contractul de livrări pentru export, față de importanța pe care o prezintă calitatea mărfurilor livrate, modul de efectuare a controlului calitativ trebuie să fie formulat prin clauze clare, explicate. Iată cum sînt înscrise clauzele privind calitatea în contractul-model de la care am plecat în analiza noastră:

Furnizorul răspunde de calitatea mărfii care trebuie să corespundă întocmai prevederilor contractului extern.

În acest scop, furnizorul exercită controlul intern al calității pe faze tehnologice și eliberează certificat de calitate, prin care atestă corespondența dintre calitatea realizată și cea prevăzută în contractul extern.

Beneficiarul va exercita, de asemenea, controlul asupra modului în care se îndeplinesc condițiile de introducere în fabricație, precum și condițiile de execuție a produselor, iar acolo unde consideră că este necesar va putea angaja organe de specialitate pentru efectuarea controlului de calitate.

Produsele vor fi supuse și controlului organelor Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, care vor verifica, pe fluxurile de fabricație, modul cum se respectă procesele tehnologice, pentru a elimina orice posibilitate de a realiza produse cu abateri tehnico-calitative față de contracte.

De asemenea, produsele vor fi supuse controlului cumpărătorului extern și recepției acestuia la producător, dacă prin contractul extern, cumpărătorul și-a rezervat asemenea drepturi și și-a asumat asemenea obligații.

În toate cazurile, controlul calității produselor și recepția acestora se face pe baza condițiilor de calitate și a parametrilor prevăzuți în art. din acest contract, care corespund întocmai condițiilor de calitate și parametrilor conveniți prin contractul extern.

Furnizorul răspunde pentru toate cheltuielile și pagubele provocate be-

neficiarului, în cazul cînd produsele nu sînt gata pentru control sau recepție la termenul comunicat, inclusiv cheltuielile provocate cumpărătorului extern.

Efectuarea controlului de calitate și a recepției nu exonerează pe furnizor de răspundere pentru fabricarea și livrarea unor produse necorespunzătoare.

Clauzele reproduse mai sus se înscriu în spiritul normelor de drept în vigoare privind calitatea produselor, găsindu-se soluții adecvate principalele probleme care se ridică în practică cu privire la acest aspect al derulării contractului de livrări pentru export.

Pe aceeași linie se înscrie și formularea judicioasă din contractul-model elaborat de către furnizorii industriei ușoare, împreună cu întreprinderea de comerț exterior ROMÂNNO-EXPORT, care prevede că beneficiarul „are dreptul de a controla la furnizor modul cum se pune în producție și se realizează mărfurile ce fac obiectul prezentului contract, în scopul asigurării respectării riguroase a condițiilor contractuale. Controlul efectuat de beneficiar asupra calității mărfii, a ambalajelor etc., prin delegații proprii sau împuterniciți, nu exonerează pe furnizor de răspundere cu privire la eventuale defecțiuni vizibile sau vicii ascunse, dovedite prin expertize sau alte documente de constatare”.

Iată un alt grupaj de clauze privind recepția mărfurilor, pe care l-am întâlnit în contractul economic al Unității de utilaj chimic „Grivița Roșie” — București, care se înscrie pe linia normelor de drept în materie:

„Recepția pe faze de fabricație și finală a produselor se asigură de organele de control tehnic și de calitate ale furnizorului (C.T.C.). Beneficiarul participă prin reprezentanții săi la recepția produselor pe faze de fabricație sau final, observațiile lor fiind luate în considerație în măsura în

care nu depășesc prevederile contractuale. Confirmarea verificării calității produselor de către reprezentanții beneficiarului se face prin semnarea procesului verbal de recepție înainte de expedierea produsului. Pentru participarea la recepție beneficiarul asigură prezența la furnizor a reprezentanților săi în perioada de execuție și livrare a produselor. Furnizorul va anunța în prealabil beneficiarul în cazul în care produsele sînt luate în lucru în avans indicînd perioada de începere a execuției. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la recepție, cantitatea și calitatea produselor vor fi atestate pe baza constatărilor consemnate de către furnizor“.

Obligația beneficiarului din contractul de livrări pentru export de a efectua controlul calitativ nu poate fi pusă în discuție, față de normele de drept înscrise în Legea nr. 7/1977. Cu toate acestea, în modelul de contract privind livrarea pentru export a produselor din lemn, întîlnim următoarea formulare: „Furnizorul răspunde de calitatea produselor pînă la destinație, exercită controlul intern pe faze de producție și eliberează certificatul de calitate prin care atestă respectarea condițiilor de calitate convenite în contract. Beneficiarul va efectua controlul pe faze de producție prin organe proprii de specialitate sau prin O.C.M. De asemenea, beneficiarul va putea participa la recepția finală a produselor, în cazul în care aceasta se efectuează de către furnizor și delegatul clientului extern sau prin O.C.M.“.

Textul reprodus obligă la anumite comentarii. Din modul de redactare a acestei clauze pot fi desprinse cel puțin două tendințe de diluare a răspunderii care revine beneficiarului intern, respectiv a întreprinderii de comerț exterior-exportatoare: prima, trecerea răspunderii privind controlul calității mărfurilor livrate, în întregime, asupra furnizorului; a doua, înscrierea în contract a „dreptului“ de a lua parte la recepția finală, sub formularea „va putea participa...“, în locul **obligației ferme**, impusă de actele normative, de a face controlul calitativ și de a nu permite exportul unor mărfuri necorespunzătoare, în raport cu fișele tehnice și prevederile din contractele comerciale de vânzare internațională. În sfîrșit, clauza reprodusă mai sus o considerăm deficitară și dintr-un alt punct de vedere, și anume, prin aceea că stabilește ca mandat al beneficiarului pentru efectuarea controlului de calitate Oficiul de control al mărfurilor de pe lîngă Camera de Comerț și Industrie. Este bine cunoscut că normele de drept în vigoare dau dreptul beneficiarilor de mărfuri pentru export să apeleze — pe bază contractuală — la organe de specialitate care să efectueze controlul; asemenea organe pot fi diverse instituții de cercetare și învățămînt

tehnic, unități economice care dispun de laboratoare de specialitate etc., dar în nici un caz O.C.M. Acest organ a fost creat pentru a efectua controlul din imputernicirea partenerilor externi, în virtutea unor contracte comerciale internaționale în care O.C.M. apare ca mandat, remunerat cu un comision.

Nu ne îndoim de competența înaltă a aparatului de control de care dispune O.C.M., dar potrivit principiului specializării activității unităților economice, considerăm util să învederăm că încheierea unor eventuale contracte interne de prestarea serviciilor de control ar depăși cadrul normativ în prezent în vigoare.

Cu privire la controlul de calitate în contractul-model elaborat de furnizorii de strunguri pentru export și întreprinderea de comerț exterior „MAȘINEXPORTIMPORT“ este înscrisă următoarea clauză: „Controlul tehnic calitativ atît pe fluxul de fabricație cit și final se va face prin imputerniciri CUMPĂRĂTORULUI, inclusiv IGSCCP și OCM etc. Acest control nu scutește pe FURNIZOR de obligațiile sale privind calitatea și garantarea produsului existent și livrat la export“.

După cum ușor se poate constata clauza reprodusă mai sus este și mai deficitară decît precedentă. Pe lîngă faptul că este indicat ca mandat Oficiul de control al mărfurilor — care nu poate avea această calitate din motivele arătate mai sus —, se comite și o eroare de drept prin aceea că Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor este considerat ca „imputernicit al cumpărătorului“. Trecînd peste faptul că în contractele economice, în care părțile sînt două organizații de stat, nu poate fi vorba de cumpărător ci de beneficiar, trebuie să subliniem că I.G.S.C.C.P. nu efectuează

controlul de calitate ca imputernicit al uneia din părțile contractante. Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor își exercită atribuțiile de control în calitate de organ specializat al administrației de stat, iar raporturile care se nasc între acesta și diversele unități economice sau organe centrale sînt raporturi de drept administrativ și nu civil-contractual.

În încheierea considerațiilor noastre cu privire la controlul de calitate al mărfurilor destinate exportului credem util să subliniem prevederile Legii nr. 7/1977, care la art. 35 stabilește:

„Unitățile producătoare și unitățile de comerț exterior sînt obligate să asigure respectarea cu strictețe a condițiilor privind calitatea și performanțele tehnice ale mărfurilor destinate exportului, potrivit prevederilor contractuale.

Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și întreprinderile de comerț exterior vor controla, prin reprezentanți proprii, la uzine și fabrici, modul cum se pun în producție și cum se realizează mărfurile contractate pentru export și vor participa la stabilirea și îndeplinirea programelor de măsuri pentru adaptarea operativă a producției la cerințele de calitate impuse de piața externă.

Întreprinderile de comerț exterior sînt obligate să recepționeze și să precia de la unitățile producătoare numai produsele care se încadrează în parametrii de calitate. Întreprinderile de comerț exterior poartă întreaga răspundere, potrivit prevederilor legii, pentru preluarea de la producători și livrarea către clienții externi a unor mărfuri care nu corespund condițiilor contractuale“.

LIVRAREA MĂRFURILOR

Livrarea produselor în garnitură incomplete care face imposibilă folosirea acestora și dau dreptul cumpărătorului extern să refuze plata, este echivalentă cu nelivrare, dînd dreptul beneficiarului să reclame livrarea în completare, să aplice penalități și să nu efectueze plata.

Livrarea și avizarea

Furnizorul efectuează livrarea produselor cu respectarea strictă a prevederilor prezentului contract și a celor din contractul extern, referitoare la cantitate, calitate, termen, ambalaj, marcaj etc.

Furnizorul este obligat să avizeze telegrafic, pe beneficiar în ziua expedierii fiecărui transport, comunicînd următoarele date:

— produsul, tipul, poziția din contract sau din anexa la contract;

Executarea în natură și întocmai a contractelor impune ca încă din faza de definitivare a lor să se formuleze clauze adecvate privind activitatea complexă de livrare a mărfurilor, printre care nu pot fi omise următoarele: modul de determinare a cantității, avizarea livrărilor; documentele care se remit de furnizor beneficiarului, precum și cele care se expediază cumpărătorului extern; modul de soluționare a situațiilor în care livrarea efectivă nu poate avea loc; expedierea și transportul.

Redăm în continuare clauzele înscrise în contractul-model care se încheie între unitățile furnizoare și beneficiarul lor „MECANOEXPORTIMPORT“.

Cantitatea

Predarea-preluarea cantitativă are loc pe baza documentului de transport și a specificațiilor însoțitoare conform prevederilor art... din acest contract.

- seria de fabricație ;
- numărul fiecărui vagon și al fiecărui colet expediat ;
- destinatarul și stația de destinație.

Furnizorul predă beneficiarului, în termen de 24 ore de la expediere, factura internă și documentele de livrare necesare facturării la extern a produselor livrate și anume :

- duplicatul scrisorii de trăsură ;
- specificațiile de ambalaj în exemplare în limba română și în limba ;
- certificat de calitate în exemplare, în limba română și în limba ;
- proces-verbal de control al calității cu viza I.G.S.C.C.P., în exemplare ;

— proces-verbal (protocol) de recepție în exemplare, în limba încheiat de furnizor cu cumpărătorul extern ;

— certificat de garanție în exemplare în limba română și în limba

În cazul imposibilității expedierii produselor la termenul contractual cumpărătorului extern, din motive care se localizează în sfera de activitate a beneficiarului, produsele vor fi livrate în custodie la furnizor.

În acest caz, predarea-preluarea produselor se face pe bază de proces-verbal de recepție și proces-verbal de custodie semnate de împuternicitii furnizorului și ai beneficiarului.

Furnizorul are obligația să asigure integritatea produselor preluate în custodie, păstrarea acestora în condiții corespunzătoare și în mod distinct de alte stocuri, gata pregătite de expediere la export.

Dacă produsele se degradează în timpul păstrării lor în custodie, ele se recondiționează sau după caz, se înlocuiesc, pe cheltuiela furnizorului.

Odată cu predarea-preluarea în custodie se întocmesc de către furnizor și se predau beneficiarului toate celelalte documente prevăzute în contract cu privire la controlul calității produselor.

În cazul imposibilității păstrării produselor în depozitele furnizorului, acesta le va depozita prin grija și răspunderea sa, dar pe contul beneficiarului în alte depozite corespunzătoare.

Gestiunea custodiei este în sarcina furnizorului. Acesta va comunica beneficiarului până în ziua de 5 ale fiecărei luni calendaristice, situația intrării și ieșirii produselor la expirarea lunii calendaristice anterioare.

Deoarece livrarea are loc franco frontiera română, planificarea vagonelor, fie pentru transport intern, fie direct pentru transport internațional, se face de către furnizor. Tot furnizorul obține aprobările necesare pentru

transporturile agabaritice, astfel încât să fie asigurată livrarea la termenele contractuale.

Încărcarea produselor în vagoane și expedierea lor se face de către furnizor.

Furnizorul se va îngriji ca vagonul care se încarcă să fie corespunzător pentru transportul produselor livrate și să se folosească la maximum capacitatea lor de încărcare. Frahtul mort nu este admis decât cu aprobarea prealabilă a beneficiarului.

Încărcarea în vagoane se va face astfel încât să se asigure stabilitatea încărcăturii și securitatea produselor în timpul transportului, luându-se măsurile necesare de ancorare dacă este cazul.

Expedierea produselor se face de furnizor la destinațiile comunicate de beneficiar, fie prin instrucțiunile de expediere proprii, fie prin remiterea instrucțiunilor de expediere ale cumpărătorului extern.

Clauze judicioase formulate cu privire la livrarea mărfurilor amintite în multe alte contracte. Astfel, bunăoară, în contractul-model care stă la baza raporturilor juridice dintre furnizori și beneficiarul-exportator „PRODEXPORT” este prevăzută următoarea clauză suplimentară față de cele arătate mai sus : „Beneficiarul va remite furnizorului dispozițiile de expediere, frahtele internaționale și orice alte acte necesare efectuării expediției la export, odată cu stabilirea datei certe de expediere.”

Clauza nu este lipsită de interes, dacă avem în vedere faptul că expedierea mărfurilor pe cale feroviară este condiționată de remiterea în timp util, de către beneficiar, a frahțelor internaționale. Considerăm, față de importanța problemei, că nu ar fi exagerat dacă s-ar înscrie o clauză suplimentară potrivit căreia consecințele neremiterii la timp a frahțelor internaționale urmează să le suporte în întregime beneficiarul, evident, inclusiv penalizările pentru nepreluarea mărfurilor.

Revenind la textul din contractul-model elaborat de MECANOEXPORT subliniem importanța deosebită a avizării și expedierii documentelor privind livrările efectuate de furnizori ;

ca urmare, în contractul amintit s-a prevăzut obligația acestora : a) să avizeze imediat pe beneficiar de expedierea mărfurilor și b) să-i remită în 24 ore documentele necesare pentru facturarea și încasarea prețului de la cumpărătorul extern. Cu privire la aceleași aspecte, în modelul de contract utilizat în industria lemnului întâlnim următoarea formulare : „După expedierea produselor, furnizorul va face avizarea în termen de 24 ore și va comunica documentele de transport în termen de 48 ore de la avizare”.

Credem că termenul de 48 ore nu este justificat, având drept consecință întârzierea cu o zi a încasării prețului extern. Contractul la care ne referim mai suferă și de faptul că în cadrul clauzei privind expedierea documentelor nu sînt prevăzute toate documentele necesare facturării la extern, ci se vorbește numai de documentele de transport care, evident, nu sînt singurele necesare pentru încasarea prețului extern.

Legat tot de avizare, în contractul-model al furnizorilor de mărfuri care se exportă de întreprinderea de comerț exterior „TEHNOEXPORTIM-PORT”, după ce se stabilește că „furnizorul este obligat ca în termen de 24 ore de la expedierea mărfii să predea exportatorului documentele de livrare și anume : documentul de transport, factura, certificatul de calitate, garanție, specificația de ambalaj, precum și alte documente solicitate prin contractul extern, comunicate de exportator furnizorului odată cu dispoziția de expediere”, în aliniatul următor se prevede : „În ultimele 3 zile ale lunii, furnizorul este obligat să avizeze telegrafic exportatorului zilnic, fiecare transport efectuat, comunicînd următoarele date : denumirea mărfii ; numărul coletelor ; greutatea bruto și neto ; stația și țara de destinație”.

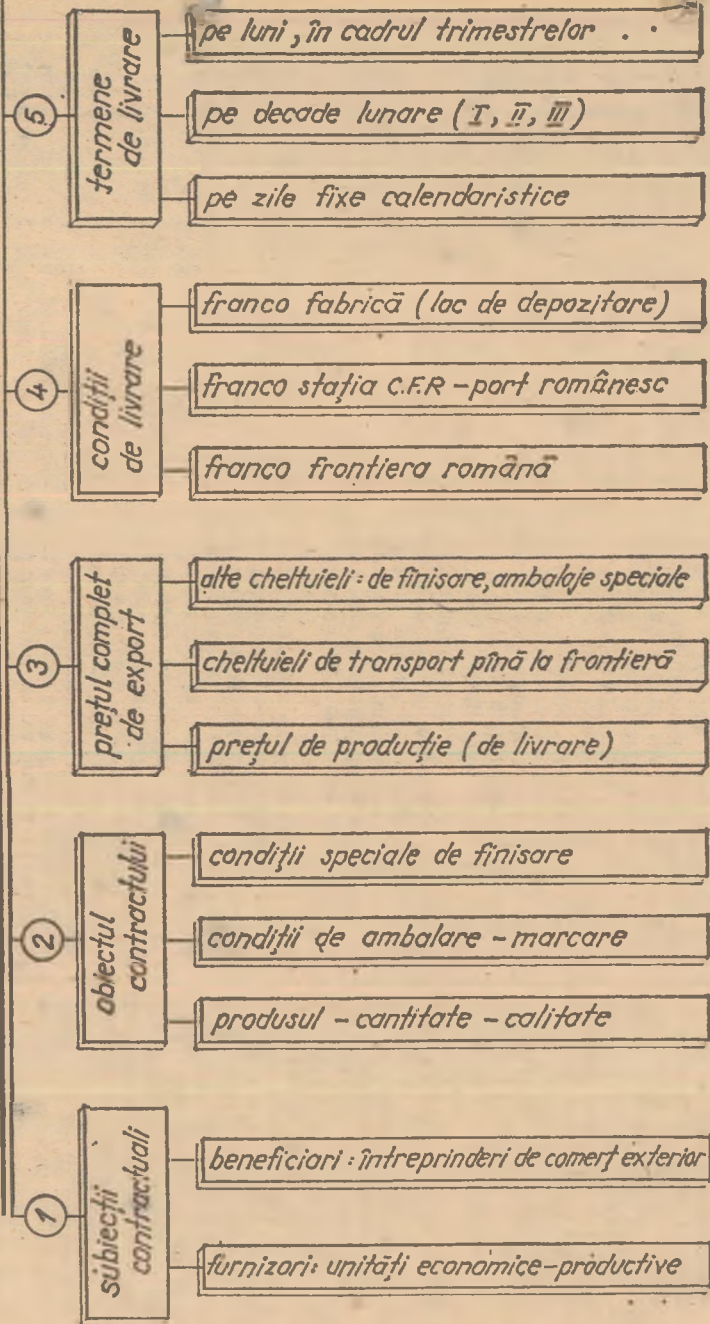
Credem că ultimul aliniat nu este de esență contractuală economică de livrări pentru export, deși nimic nu oprește să fie înscris, ci mai mult a parține bunelor raporturi de colaborare dintre furnizori și beneficiari, datorită cărora acestea din urmă pot să aibă o evidență statistică cit mai reală cu privire la realizarea planului de export.

PLATA PREȚULUI

un fel de complicații, față de reglementările interne, bine statuate. Ca urmare, clauzele referitoare la plata prețului sînt aproape uniforme, așa cum rezultă din cele înscrise în contractul pe care l-am luat drept model :

Facturarea se face pentru fiecare expediere în parte, cu condiția ca expedierea să cuprindă întreg ansamblul produsului, astfel încît să permi-

CONTRACTUL ECONOMIC DE

CONTRACTUL COMERCIAL DE

①

subiecții contractuali

- în alte țări: comercianți persoane juridice și fizice
- în țări socialiste: organizații de comerț exterior
- în România: întreprinderi de comerț exterior

②

obiectul contractului

- cantitate, calitate, finisare, ambalare
- produse nominalizate de furnizor și exportator
- produse prevăzute în planul de export-import

③

preț-condiții de livrare-modality-totale de plată

- plata prin credit documentar, încasă documentar
- livrarea potrivit Incoterms 1953 (F.O.B., C.I.F., etc)
- prețul unitar, total, valuta de decontare etc.

④

riscurile valutar și de scumpire a materiilor prime și a manoperei

- clauza hardship (readaptarea contractului)
- scumpire m.p. și m. clauza Condiții C.E.E./D.N.U./nr. 574 A
- risc valutar: clauza D.S.T.

⑤

garanții privind încasarea prețului la vânzările pe credit

- rezervairea dreptului de proprietate
- Ipoteca pe imobile (și prin destinație)
- cambia, acceptată și avalizată
- scrisoarea de garanție bancară

LIVRĂRI PENTRU EXPORT

6

controlul
de calitate

- cumpărătorul extern, personal sau prin O.C.M.
- beneficiarul, prin organe proprii sau reprezentanți
- organele C.T.C. ale producătorului - furnizor

7

livrare

- condițiile de preluare în custodie
- programare vagoane - expediție
- avizarea beneficiarului

8

plata
prețului

- efectuarea plății - modalitate
- avizarea documentelor de livrare
- remiterea documentelor - termene

9

garanții --
reclamații

- procedura de soluționare a reclamațiilor
- termene de reclamare - acte doveditoare
- termene de garanție

10

penalități --
răspunderi

- stabilirea prejudiciului - procedură
- cauze de exonerare de răspundere
- penalități legale și convenționale

VÂNZARE INTERNAȚIONALĂ

6

termene și
locul livrării

condițiile de livrare în avans sau cu întârziere

emiterea instrucțiunilor de livrare

trimestrul, luna sau decada - locul livrării

7

controlul
de calitate

efectuat de furnizor și exportator

efectuat de reprezentanți - D.C.M.

efectuat direct de cumpărătorul extern

8

livrare

neprimire instrucțiuni - executare coactivă

documente privind livrarea - remitere

avizarea termenului de livrare - confirmare

9

garanții -
reclamații

acte doveditoare

termene de reclamare a lipsurilor

termene de garanție

10

penalități -
dreptul aplicabil -
arbitraj

clauza compromisorie (arbitrajul ales)

sistemul de drept aplicabil contractului

clauze penale - clauze de exonerare de răspund.

tă facturarea la extern a produsului exportat.

De asemenea, se facturează produsele livrate în custodie, în condițiile art. . . . din acest contract.

Facturarea se face numai pe bază de preț legal aprobat.

Cheltuielile de ambalare, manipulare, transport se menționează separat în factură, ori se decontează separat; în ambele cazuri, pe bază de acte justificative.

Plata produselor livrate și facturarea potrivit art. . . . se efectuează coafom prevederilor capitolului VI

SERVICE ȘI PIESE DE SCHIMB

În domeniile de activitate ale căror obiecte ale exporturilor sînt mașini și utilaje, service-ul constituie o activitate de importanță deosebită, deoarece pe această cale cumpărătorii externi au garanția menținerii în stare de funcțiune a produselor cumpărate, iar pe de altă parte, exportatorul are posibilitatea să urmărească modul lor de comportare și să tragă concluziile necesare în vederea perfecționării.

Redăm în continuare clauzele privind activitatea de service și de asigurare cu piese de schimb, așa cum a fost formulată în contractul luat de noi ca model.

Furnizorul este obligat să asigure pe toată perioada de garanție activitatea de service pentru produsele livrate, în condițiile H.C.M. nr. 576/1971 și ale contractului de livrare ori ale contractului de service, încheiat cu cumpărătorul extern.

Cheltuielile de service organizat de furnizor în țara cumpărătorului se suportă de furnizor, cu excepția acelor cheltuieli care, potrivit contractului extern, au fost preluate de cumpărător.

În cazul service-ului organizat de cumpărător pe bază de pausal, furnizorul suportă echivalentul în lei al produsului acordat la extern. Plata se va face prin dispoziție de încasare emisă de exportator cu 30 zile înain-

din Legea finanțelor nr. 9/1972 a Normelor Metodologice ale B.N.R.S.R. nr. 2/1977 privind efectuarea plăților între unitățile socialiste.

Cota de adaos convenită beneficiarului se include de acesta în prețul intern complet de export.

Contul beneficiarului este . . . la B.R.C.E., iar contul furnizorului este . . . la B.N.R.S.R. filiala

Data fiind specificitatea contractului de livrări pentru export, Banca Română de Comerț Exterior a dat indicații privind modul de decontare.

tea termenului de plată convenit de acesta cu cumpărătorul extern.

Furnizorul asigură activitatea de service post-garanție în condiții care vor forma obiectul unui contract separat, pus de acord cu cumpărătorul extern.

Furnizorul asigură întreaga cantitate de piese de schimb pentru produsele exportate, necesare în perioada de garanție.

De asemenea, furnizorul asigură livrarea pieselor de schimb în nomenclatorul și cantitățile comandate de cumpărătorul extern într-o perioadă de . . . ani, calculată de la data ultimei livrări a produselor contractate.

Livrarea la extern se va face numai pe bază de contracte încheiate în acest scop între furnizor și beneficiar. Plata pieselor de schimb astfel livrate se va face numai pe bază de preț legal aprobat.

Evident, clauzele din contractul de livrări pentru export trebuie sincronizate cu cele din contractul comercial de vânzare internațională, pentru ca obligațiile luate față de partenerul extern să fie onorate întocmai, condiție esențială pentru menținerea pe piața respectivă și de penetrare pe alte piețe. Din păcate, în cadrul documentării făcute nu am constatat la toate întreprinderile, o preocupare similară pentru formularea adecvată a clauzelor privind activitatea de service.

RECLAMAȚII — RĂSPUNDERI

Prin natura activității de export, beneficiarul din contractul intern — întreprinderea de comerț exterior exportatoare — ia cunoștință de lipsurile cantitative și de neajunsurile calitative în urma reclamațiilor formulate de cumpărătorii externi. Pentru ca asemenea reclamații să nu poată fi făcute oricum și oriunde, se impune ca prin contractele comerciale de vânzare internațională să se formuleze clauze clare cu privire la: termenele de garanție; termenele în care

pot fi formulate reclamațiile; actele probatorii necesare.

Cu privire la termenele de garanție redăm formularea clauzelor din contractul luat primul în analiză.

Furnizorul garantează calitatea și funcționarea produselor la parametrii contractați pe toată perioada prevăzută în contractul extern.

Furnizorul este obligat să remedieze sau să înlocuiască pe contul său, produsele la care apar deficiențe în perioada de garanție, dacă aceste deficiențe nu sînt cauzate de cumpără-

tor din culpa sa, ca nerespectarea instrucțiunilor de întreținere, exploatare etc.

Formularea de mai sus credem că suferă de o prea mare generalizare a răspunderii ce revine furnizorului. Într-adevăr, el nu poate garanta calitatea produselor pe toată perioada prevăzută în contractul extern decât în condițiile în care această perioadă se înscrie în prevederile fișei tehnice de export sau a actului normativ privind produsul în cauză; de asemenea, îi revine această obligație în situația în care și-a dat acordul înainte de încheierea contractului comercial de vânzare internațională. Așa fiind, credem că textul pe care îl comentăm urmează să fie întregit cu arătarea exactă, în luni, a perioadei de garanție și momentul de la care începe să curgă acest termen.

O formulare mai adecvată am întâlnit-o în contractul-model elaborat de Unitatea de utilaj chimic „Grivița roșie” și anume: „Perioada de garanție pentru utilajele livrate este de 6 luni de la punerea în exploatare a produsului, dar nu mai mult de 18 luni de la livrare. Garanția se referă la exenția conform documentației și răspunde de viciile ce se constată a fi din culpa sa. Garanția încetează dacă: nu au fost respectate instrucțiunile de manipulare și transport; nu au fost depozitate conform prescripțiilor furnizorului sau documentației; nu au fost întreținute și conservate pe timpul depozitării conform indicațiilor furnizorului; au fost lovite în timpul manipulării pe șantier; au fost supuse unei exploatare necorespunzătoare.

Cu privire la reclamațiile externe, reproducem clauzele din același contract-model.

Reclamațiile făcute de cumpărătorul extern, cu privire la lipsurile cantitative și/sau calitative, însoțite de acte de expertiză sau constatări ale organelor de control de stat sau confirmate ca exacte de către Agenția economică a R.S. România din țara cumpărătorului extern, ori de către organele de service ale furnizorului în țara cumpărătorului sînt opozabile furnizorului și atrag răspunderea sa față de exportator.

Beneficiarul va trimite furnizorului în maximum 3 zile de la primire, orice reclamație sau sesizare a cumpărătorului extern, cu privire la lipsurile cantitative și/sau calitative constatate de acesta la livrare, precum și cu privire la lipsurile calitative sau modul de comportare a produselor în cursul exploatarii în perioada de garanție.

Furnizorul va examina operativ aceste reclamații și sesizări și va comunica beneficiarului punctul său de vedere, în termen de 7 zile de la primire sau într-un termen care să asigure respectarea termenului prevăzut în contractul extern pentru răspuns la reclamații.

Dacă reclamația apare întemeiată furnizorul va propune imediat măsurile necesare pentru înlăturarea lipsurilor reclamate.

Dacă reclamația apare neîntemeiată, furnizorul va comunica beneficiarului, toate elementele necesare pentru combaterea reclamației.

Dacă pentru rezolvarea reclamației va fi nevoie de verificarea produselor la fața locului, furnizorul va face propuneri în acest sens și va desemna delegații săi pentru efectuarea verificării și adoptarea măsurii de rezolvare care se impune ca urmare a defecțiunii constatate.

În cazul când, ca urmare a constatărilor făcute, reclamația se rezolvă pe cale amiabilă între exportator și cumpărătorul extern, modul de rezolvare a reclamației, aprobat de M.I.C.M., este opozabil furnizorului.

De asemenea, în cazul când litigiul extern nu se rezolvă pe cale amiabilă, este opozabilă furnizorului, hotărârea dată de către instanța de arbitraj internațional competentă, potrivit prevederilor contractului extern, ori convențiilor internaționale la care R. S. România este parte ori a aderat.

Într-un alt model de contract întilnim următoarea formulare a clauzei privind reclamațiile externe: „Toate reclamațiile formulate de cumpărătorul extern, dovedite cu acte de expertiză sau constatări ale organelor de control de stat, sau confirmate ca exacte de către Agenția economică a R.S.R. din țara respectivă, iar acolo unde nu sînt asemenea organe, de către casele de control specializate, sînt opozabile furnizorului și atrag răspunderea sa față de beneficiar. Beneficiarul va transmite furnizorului toate reclamațiile de orice natură ale cumpărătorului în termen de maximum 5 zile de la primirea lor. Beneficiarul va informa pe furnizor despre tratativele purtate pentru rezolvarea reclamațiilor și dacă va fi cazul, despre mersul litigiului. Furnizorul va comunica beneficiarului toate elementele în combaterea reclamațiilor, avînd dreptul să participe prin delegații săi, în conformitate cu normele existente în țară, la desfășurarea tratativelor“.

O primă constatare, valabilă, în special pentru cea de-a doua variantă: tendința de stabilire a unor termene prea lungi. Într-adevăr, cum poate fi justificat termenul de cinci zile pentru a transmite furnizorului o reclamație primită de la cumpărătorul extern, cînd pentru o asemenea operațiune și trei zile este prea mult?

O altă observație, care se poate face la ambele variante, este aceea că din modul de formulare a clauzei

lor respective nu rezultă care este termenul în interiorul căruia pot fi efectuate reclamațiile externe și deci, trebuie să fie luate în considerare. Corelarea acestei clauze cu prevederile din contractul extern este mai mult decît necesară.

Tot în ultimul model de contract, cu privire la opozabilitatea soluției date în litigiul extern față de furnizorul intern, se prevede următoarele: „În cazuri excepționale, în cazul cînd diferențele cu clienții externi se tranșează prin acord direct, este opozabil furnizorului modul de tranșare a reclamației externe, aprobat de M.C.E.C.E.I., iar în cazul cînd vor fi litigii pe baza hotărîrilor obținute, beneficiarul va putea exercita acțiunea de regres împotriva furnizorului, sau îl va putea chema în garanție în cadrul litigiului, conform prevederilor legale în vigoare“.

Credem că textul reproduș poate fi supus criticii, sub un dublu aspect:

— de vreme ce nici un act normativ nu prevede obligația întreprinderii de comerț exterior să supună spre aprobare o soluție anumită Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, socotim că este mai rațională soluția înscrisă în prima variantă, respectiv supunerea spre aprobarea forului central coordonator, respectiv M.I.C.M.;

— prevederea potrivit căreia furnizorul poate fi chemat în garanție în cadrul litigiului extern este împotriva practicii constante a Comisiei de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România. Singura soluție legală este acțiunea la arbitrajul de stat competent.

Sistemul contractelor economice din țara noastră, potrivit cadrului legislativ mereu perfecționat, are în componența sa o instituție juridică de mare importanță, menită să întărească disciplina contractuală: penalitățile legale și cele convenționale. Ca regulă generală, unitățile economice se mulțumesc cu aplicarea reciprocă a penalităților legale, stabilite prin H.C.M. nr. 306/1970, fără a adopta prin contracte și unele penalități convenționale, specifice și necesare în unele cazuri, așa cum vom vedea în cadrul acestei secțiuni. Pentru a fi mai bine înțeles, redăm în continuare clauzele formulate în contractul mo- „MECANOEXPORTIMPORT“, în care, așa cum vom vedea se îmbină armonios cele două genuri de penalități.

În cazul neexecutării obligațiilor contractuale, se aplică penalitățile prevăzute în H.C.M. nr. 306/1970 privind unele măsuri pentru aplicarea legii contractelor economice.

În baza H.C.M. nr. 306/1970, părțile

sînt de acord să instituie următoarea penalitate convențională: în cazul în care furnizorul nu prezintă beneficiarului documentele de livrare prevăzute la capitolul III, pct. 4, în 24 ore de la expedierea mărfurilor datorează penalitatea prevăzută în art. 1 lit. f, din H.C.M. nr. 306/1970.

Dacă prin neexecutarea obligațiilor contractuale, furnizorul a provocat plata de penalități sau despăgubiri către cumpărătorul extern, furnizorul va despăgubi pe beneficiar, integral. Stabilirea în lei a cuantumului daunelor se face la cursul de revenire al operațiunii de export respective.

Este bine cunoscut că la data apariției H.C.M. nr. 306/1970 raporturile juridice dintre unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior erau întemeiate, în principal pe contractul economic de comerț exterior pe bază de comision. Ca urmare, cu privire la aspectele specifice de furnizare pentru export nu s-au prevăzut penalități. Odată cu reintroducerea raporturilor de furnizare dintre producători interni și întreprinderile de comerț exterior, devenite exportatoare, s-a simțit nevoia ca în contractele economice de livrare pentru export să se prevadă un termen cît mai scurt pentru remiterea documentelor necesare facturării și încasării prețului de la cumpărătorul extern. Cum practica o dovește că termenele astfel stabilite, de regulă de 24 ore, nu sînt respectate, prin modelul de contract reproduș mai sus a fost instituită o penalitate convențională.

Baza legală a acestei penalități o constituie art. 2 din H.C.M. nr. 306/1970, care prevede că „Părțile contractante, prin acordul lor, vor putea stabili în contractele economice penalități superioare celor prevăzute în prezenta hotărîre. Tot astfel, vor putea stabili penalități și pentru încălcarea altor obligații contractuale, potrivit specificului relațiilor economice pentru care s-au încheiat contractele“. Or, obligația de a trimite documentele de livrare într-un anumit termen constituie una din laturile specifice ale contractului economic de livrare pentru export, fără de care nu se poate încasa prețul extern. Așa fiind, în mod întemeiat s-a prevăzut în modelul de contract reproduș o penalitate convențională pentru nedeplinirea acestei obligații, care nu este sancționată prin penalitățile legale prevăzute la art. 1 al hotărîrii citate.

Din modul de formulare a clauzei din modelul de contract examinat rezultă că penalitatea datorată de furnizor este aceea prevăzută de art. 1 lit. f din H.C.M. nr. 306/1970, respectiv de 1% asupra valorii lotului de marfă expedit și pentru care nu s-au trimis la timp documentele expor-

tatorului. Cu privire la acest aspect al problemei credem că ar fi fost mai adecvat să se fi formulat o clauză, inspirată din H.C.M. 587/1952, care ar putea să aibă următoarea redactare: „Neexpedierea în 24 ore a documentelor, expedierea lor incompletă sau greșit întocmită, atrage plata unei penalități de ... % pe zi de întârziere, care se calculează asupra valorii lotului de marfă livrat, până la data primirii documentelor complete”.

Menționăm că această problemă importantă nu a intrat în preocuparea celorlalți beneficiari-exportatori ale căror contracte le-am analizat. Cum se explică?

Cu privire la plata despăgubirilor datorate de furnizori normele de drept prevăd că aceștia răspund pentru toate pagubele sau cheltuielile generate de reclamațiile întemeiate ale clienților externi cu privire la cantitatea mărfurilor exportate sau datorită încălcării altor obligații pe care și le-au asumat prin contractele încheiate. Prin modelul de contract, cu privire la ultimul aspect al problemei se face următoarea precizare: „Stabilirea în lei a cuantumului daunei se face la cursul de revenire al operațiunii de export respective”.

Textul din contractul citat mai sus prezintă o importanță deosebită, dar formularea prea laconică face să fie susceptibil de unele observații: Care curs de revenire se ia în considerare, cel brut sau cel net? Calculul se face luând ca bază cursul de revenire sta-

bilat prin referatul de vânzare sau cel efectiv realizat? Credem că următoarea formulare ar înlătura asemenea dileme: „Stabilirea în lei a cuantumului daunei se face la cursul de revenire brut efectiv realizat după derularea operațiunii de export”.

Legat tot de acest aspect al problemei, încă o clarificare se impune: Despăgubirile se plătesc în întregime, chiar dacă furnizorii datorează și penalități? Răspunsul credem că trebuie dat plecând de la funcțiile pe care le au penalitățile în cadrul disciplinei contractuale. În literatura de specialitate se subliniază, în mod întemeiat că penalitățile îndeplinesc două funcții principale: de sancționare a încălcării obligațiilor contractuale asumate de părți și de reparare a pagubei provocate prin neîndeplinirea obligației respective de partea în culpă, devenită debitoare.

În lumina celor arătate mai sus, credem că furnizorii datorează despăgubiri numai în măsura în care penalitățile nu acoperă paguba suferită de beneficiarii-exportatori, în cadrul contractului comercial de vânzare internațională. Evident, în cazul în care pagubele înregistrate de exportatori sînt urmarea unor livrări de mărfuri necorespunzătoare calitativ, acestea vor fi suportate în întregime de furnizori, deoarece legislația în vigoare (H.C.M. nr. 308/1970) nu prevede penalități pentru asemenea situații (nefiind permis, de principiu, livrarea unor asemenea mărfuri).

FORȚA MAJORĂ — PROCEDURĂ — DOCUMENTE PROBATORII

În legislația noastră economică cazul tipic de exonerare de răspundere îl constituie forța majoră. Redăm modul de formulare a clauzelor privind forța majoră din contractul-model al întreprinderilor din industria ușoară, beneficiar fiind „ROMÂNOCOMEX”.

Potrivit prevederilor art. 23 din Legea nr. 71/1969, părțile sînt scutite de daune și penalități dacă neîndeplinirea obligațiilor contractuale se datorește unor cazuri de forță majoră.

Cazurile de forță majoră vor fi aduse la cunoștința celeilalte părți telegrafic sau prin telex, cu confirmarea letrică, în termen de 6 zile de la ivirea lor cu propuneri privind consecințele asupra cărora cealaltă parte va trebui să se pronunțe.

Cazurile de forță majoră vor fi dovedite cu acte certificate de Camera

de Comerț și Industrie a R.S.R., care vor fi prezentate celeilalte părți în termen de 15 zile de la ivirea cazului de forță majoră. În termen de 10 zile de la primirea actului doveditor, partea respectivă este obligată să-și stabilească poziția. După ce situația de forță majoră a încetat, părțile se vor întîlni în termen de maximum 15 zile în scopul stabilirii condițiilor în care livrările pot fi reluate.

Problema, deși neglijată într-o serie de alte contracte-model, prezintă importanță sub aspectul sincronizării acestor clauze cu cele prevăzute în contractele comerciale de vânzare internațională.

Este bine cunoscut că modalitatea de probare a evenimentului neprevăzut — forța majoră — se stabilește diferit, în funcție de relația pe care se realizează exportul. Astfel, în

cazul contractelor încheiate cu parteneri din țări socialiste membre ale C.A.E.R. orice stipulație cu privire la modul de probare a evenimentului survenit este superfluă, deoarece Condițiile generale de livrare, C.A.E.R. — 1968/75, cuprind în această materie norme imperative: „Partea aflată în imposibilitate de a-și executa obligațiile contractuale, din cauza împrejurărilor arătate la § 68 (forța majoră n.n.), trebuie să anunțe în scris cealaltă parte, fără întârziere, însă în limitele termenului de executare a obligațiilor despre ivirea acestor împrejurări contractuale. Înștiințarea trebuie să cuprindă date privind intervenirea și caracterul împrejurărilor, precum și eventualele consecințe ale acestora. De asemenea, partea trebuie să comunice, fără întârziere, în scris, încetarea acestor împrejurări. Împrejurările care exonerază părțile de răspundere pentru neexecutarea totală sau parțială a contractului trebuie să fie certificate de camera de comerț sau de un alt organ central competent al țării respective”.

În cazul contractelor cu parteneri din țări nemembre ale C.A.E.R. condițiile în care se face proba forței majore, termenele de comunicare etc. se impun cu necesitate a fi rezolvate prin clauze contractuale precis formulate.

Evident, soluțiile adoptate prin contractele comerciale de vânzare internațională trebuie preluate în contractele de livrare pentru export, cunoscut fiind faptul că furnizorilor interni le revine obligația de comunicare a situațiilor de forță majoră și de a produce documentele probatorii.

Cu privire la dovada stării de forță majoră credem util să facem două sublinieri:

— este indicat ca în contractul intern să se prevadă obligația furnizorului de a introduce acțiuni în constatare la arbitrajul de stat, pentru ca hotărîrea astfel obținută să stea la baza certificării pe care o dă Camera de Comerț și Industrie; potrivit practicii de arbitraj internațional documentul astfel realizat este perfect opozabil;

— în situația în care dovada se face cu un document emis de un organ central, acesta trebuie să fie un organ al administrației de stat și nu așa cum uneori s-a încercat să se prezinte certificări ale unor centrale industriale; potrivit practicii Comisiei de arbitraj de la București, asemenea documente sînt înlăturate.

Documentar elaborat de
dr. AI. DETESAN
drd. Radu DEMETRESCU

întrebări — răspunsuri

● **M. BUJA (București)** se interesează de termenul în care trebuie introdusă cererea de reabilitare împotriva hotărârilor pronunțate de organele Arbitrajului de Stat.

Acest termen este de 30 zile și curge de la pronunțare, iar nu de la comunicarea hotărârii.

Menționăm că organele competente pot exercita din oficiu dreptul de control asupra hotărârilor arbitrale în termen de cel mult 3 luni de la pronunțarea lor. Deci, o cerere de reabilitare introdusă după 30 zile de la pronunțarea hotărârii, dar în cadrul termenului de 3 luni amintit, determină exercitarea dreptului de control din oficiu.

● **S. MACOVEI (București)** întreabă dacă calea ferată datorează penalități pentru încasarea taxelor de locații în mod nejustificat și, în caz afirmativ, de la ce dată se calculează penalitățile.

Pentru încasarea nejustificată a unor sume drept taxe de locații, calea ferată datorează penalitățile prevăzute de art. 1 lit. h din H.C.M. nr. 308/1970.

Penalitățile se calculează de la data formulării reclamației administrative însoțite de actele prevăzute de art. 84 din Regulamentul de transport C.F.R.

● **I. DRAGOȘ (București)** întreabă dacă introducerea unei cereri reconvenționale care a fost, apoi, restituită de arbitraj, produce efecte întreruptive de prescripție referitor la pretențiile valorificate prin acea cerere.

Din relatarea dv. rezultă că cererea reconvențională nu a fost admisă în principiu de către organul arbitral sesizat, ci a fost restituită cu îndrumarea de a se introduce o acțiune separată la arbitrajul competent.

În această situație, nu sînt întrunite condițiile prevăzute de art. 16 din Decretul nr. 167/1958 pentru a se considera întrerupt cursul prescripției.

● **G. COSTE (Hunedoara)** solicită lămuriri asupra condițiilor în care unitatea beneficiară are obligația de a achita, din proprie inițiativă, contravaloarea produselor care i s-au livrat.

Obligația unității beneficiare de a efectua plata prețului și din proprie inițiativă este prevăzută de art. 131 din Legea finanțelor nr. 9/1972 pentru cazul în care deși s-a prevăzută în contract că plata se face la cererea unității furnizoare, aceasta nu a solicitat-o.

Obligația menționată poate fi îndeplinită numai în măsura în care unitatea beneficiară cunoaște prețul aplicabil și temeiul său legal. Vă sugerăm consultați și Normele metodologice RSR nr. 2/1977.

● **T. SCHMIDT (Alba)** se interesează data cînd începe să curgă prescrip-

ția dreptului la acțiune privind penalitățile pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale aferente produselor la a căror primire unitatea beneficiară a renunțat în condițiile art. 19 din Legea nr. 71/1969.

Corespondentul nostru se referă la situația în care produsele contractate nefiind livrate în termen, unitatea beneficiară renunță la primirea lor deoarece, datorită întârzierii, produsele nu-i mai sînt utile pentru îndeplinirea sarcinilor de plan.

În acest caz, termenul de prescripție de 6 luni, prevăzută de art. 4 lit. b din Decretul nr. 167/1958, începe să curgă de la data renunțării, întrucît la aceeași dată se naște dreptul unității beneficiare la plata penalităților pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale.

● **V. BELOIU (București)** solicită lămuriri cu privire la unitatea care are de suportat consecințele modificării prețului unor produse aflate în custodie.

În speță, produsele fiind livrate de către unitatea furnizoare peste cantitatea contractată, nu au fost acceptate, ci s-au păstrat în custodia unității beneficiare la dispoziția celei furnizoare.

În aceste condiții, din punct de vedere juridic, produsele rămînd în administrarea directă a unității furnizoare, aceasta are de suportat consecințele modificării de preț intervenite în perioada cînd produsele se aflau în custodia unității beneficiare.

● **A. KLINGER (Iași)** se interesează de consecințele care se produc în situația cînd unitatea furnizoare nu-și manifestă dezacordul în legătură cu obiecțiunile precontractuale formulate de unitatea beneficiară și nici nu sesizează organele competente să rezolve aceste obiecțiuni.

Potrivit practicii arbitrale, dacă unitatea furnizoare nu-și exprimă dezacordul cu privire la obiecțiunile cu care unitatea beneficiară a semnat contractul, și nu îndeplinește obligațiile care îi revin potrivit art. 4 din H.C.M. nr. 1011/1972, obiecțiunile se consideră acceptate, iar contractul perfectat în sensul solicitat de unitatea beneficiară.

Fac excepție obiecțiunile care contravin sarcinii de plan sau dispozițiilor normative în vigoare.

● **M. SERDARU (Pitești)** întreabă dacă calea ferată poate să fie obligată la suportarea integrală a daunelor cauzate prin neexecutarea la termen a unui contract de transport.

Răspunsul este negativ deoarece, potrivit Regulamentului de transport C.F.R., răspunderea căii ferate este limitată. Astfel, potrivit art. 78 pct. 2

din acest regulament, despăgubirile datorate pentru întârzierea în executarea contractului de transport nu pot depăși cuantumul taxelor de transport.

● **H. WALDMANN (Brașov)** solicită lămuriri cu privire la condițiile în care poate fi aplicată compensarea în raporturile izvorîte din contractele economice.

În principiu, compensația, ca mijloc de stingere a obligațiilor bănești rezultînd din executarea contractelor economice, nu este permisă.

În mod excepțional, dacă în cadrul livrărilor executate pe baza aceluiași contract, unitatea beneficiară formulează pretenții pentru lipsuri cantitative, iar unitatea furnizoare pretinde prețul neachitat la alte livrări, se poate opera desocotirea dintre cele două categorii de pretenții în măsura în care ele sînt întemeiate și nu se eludează, în acest fel, dispozițiile normative privind prescripția extinctivă. O asemenea desocotire nu constituie o compensație în înțelesul legii, ci lichidarea financiară a unor livrări succesive efectuate pe baza aceluiași contract.

● **T. DINICĂ (Galați)** solicită lămuriri cu privire la valabilitatea unei anulări de repartitie emisă de către coordonatorul de balanță în condițiile la care se va face referire în cuprinsul răspunsului.

În balanța materială aprobată de către organul competent, organului central beneficiar i s-a prevăzută o anumită cotă de produse care urma să fie desfășurată pe unitățile efectiv beneficiare în subordine. Din eroare, coordonatorul de balanță a emis repartitii pentru o cantitate de produse superioară acelei cote.

În atare situație anularea dispusă de către coordonator — fără acordul organului central beneficiar — în vederea corectării acestei erori, este valabilă, deoarece nu a afectat cota de produse prevăzută în balanța aprobată, ci dimpotrivă, a fost necesară în vederea încadrării repartițiilor cu această cotă.

● **M. HAJDU (Tg-Mureș)** se interesează de urmările introducerii acțiunii la arbitraj înainte de expirarea termenului de rezolvare a reclamației administrative pentru neexecutarea corespunzătoare a contractului de transport.

În cazul transporturilor în trafic intern, aceste consecințe sînt prevăzute de Instrucțiunea comună MTTc — PAS nr. 10/1964 în sensul că unitatea reclamantă suportă cheltuielile de arbitraj dacă introduce acțiune la arbitraj înainte de expirarea termenului de rezolvare a reclamației administrative. Această soluție se impune numai dacă pretențiile unității reclamante se rezolvă în cadrul acestui termen.

● **ANA ARAMĂ, Tirgoviște** — În conformitate cu prevederile Deciziei Biroului Comitetului Executiv UCECOM nr. 217/1977 — dată în aplicarea Decretului nr. 246/1977 — art. 5 pct. 1 (a) „alocația pentru copil se acordă acelor familii în care unul sau ambii părinți sînt cooperatori sau persoane încadrate cu contracte de muncă pe durata nedeterminată” și pct. 2 ... „în cazul în care numai soția se încadrează în categoriile prevăzute la alin. (1) alocația pentru copil se acordă acesteia”. Deci, alocația pentru copil, în cazul în care soțul este neîncadrat în muncă, poate fi acordată mamei de la locul său de muncă, dacă aceasta se încadrează în prevederile deciziei amintite.

În situația în care soțul se angajează sau se reîncadrează cu contract de muncă pe durata nedeterminată, soția are obligația de a anunța cooperativa unde își desfășoară activitatea despre schimbarea intervenției, în vederea sistării plății alocației pentru copil către aceasta, deoarece alocația se acordă de regulă de soțului.

Dacă se constată că soțul este încadrat și îndeplinește condițiile de a primi alocație, însă nu a înaintat actele necesare pentru a o primi, sau din rea credință nu o solicită unității unde lucrează, cooperativa unde-și desfășoară activitatea soția are obligația de a proceda la sistarea plății către aceasta, imputînd totodată și sumele încasate pe perioadă respectivă ca necuvenite. Potrivit art. 16 (2) din Decizia susmenționată, în cazul plății alocației fără temei legal, pot fi urmărite sumele plătite pe o perioadă de 12 luni în condițiile prevăzute de Codul Muncii, respectiv ale Hotărîrii nr. 5/1974 a Consiliului UCECOM. Dacă fapta care a determinat o astfel de plată constituie infracțiune, sumele se recuperează pe întreaga perioadă pentru care au fost plătite.

● **NICOLAE MUNTEANU, Drobeta-Turnu Severin** — În conformitate cu art. 66 din Legea nr. 57/1974, personalul din toate sectoarele de activitate beneficiază, în raport cu vechimea neîntreruptă în aceeași unitate, de un spor la retribuție. De acest spor beneficiază și cei încadrați pe posturi cu 1/2 normă la împlinirea unei tranșe de vechime neîntreruptă, proporțional cu retribuția realizată.

● **GHEORGHE GEORGESCU, București** — Ratele și dobânzile aferente creditelor pentru construcția de locuințe proprietate personală acordate de C.E.C. nu se prescriu nici după trecerea unui termen de 3 ani de la data expirării întregii perioade pentru care a fost acordat creditul. Aceste credite au un regim special avînd la bază o ipotecă legală stabilită prin Legea nr. 4/1973 la art. 31.

● **IOAN MIHĂIESCU, Arad** — Indicatorul tarifar de calificare pentru meseria de fochist la clădiri pentru

abur industrial 25.51.02 prevede 5 categorii de încadrare. La categoria a 5-a, categoria maximă, este prevăzută servirea și conducerea lucrărilor de producere a aburului în clădiri de mare capacitate — 20 t abur și mai mari sau cu presiune de 40 kg. f/cmp și mai mari sau de tipuri speciale cu debite de 10-20 t/abur/h sau presiuni de 16-40 kg f/cmp.

Adresați-vă compartimentului de retribuire din unitate, de la care veți primi lămuriri asupra aplicării prevederilor indicatorului tarifar menționat, în condițiile concrete existente în unitate, asupra condițiilor necesare pentru încadrarea muncitorilor fochiști în categorii, precum și rețelei tarifare pe care o are aprobată unitatea pentru retribuirea acestora.

● **THERESIA RIEGER, Apoldul de sus, județul Sibiu** — În spiritul Legii nr. 12/1971, cursurile de specializare cu profil tehnic sau economic au ca scop completarea cunoștințelor de specialitate ale absolvenților liceelor de cultură generală care au o vechime de minimum 5 ani în funcții tehnice sau economice și care urmează a fi promovați în funcție, la nivel de principal.

Pentru organizarea și desfășurarea acestor cursuri de specializare, Ministerul Educației și Învățămîntului a elaborat Regulamentul — cadru nr. 2238/1973.

Potrivit regulamentului amintit, competența selecționării cadrelor pentru frecventarea cursurilor de specializare revine unităților socialiste din care acestea fac parte, în funcție de necesitățile și posibilitățile acestora și de condițiile ce le îndeplinesc candidații.

Ca urmare, dacă, așa după cum rezultă din scrisoarea ce ne-ați adresat, dv. sînteți deja de mai mult de 5 ani contabilă și aveți recomandarea menționată de Regulamentul nr. 2238/1973, unitatea care organizează cursul, nu vă poate refuza frecventarea cursului de specializare cu profil economic, singurul care vă poate acorda dreptul promovării în funcția de contabil principal.

● **R. I. MARINESCU, Timișoara**. — În conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic, la concursul pentru ocuparea funcției de șef de lucrări (lector), se pot prezenta persoane care au cel puțin 5 ani vechime în specialitatea respectivă, cu condiția să fie înscris la doctorat.

● **TRAIAN IONESCU, Focșani** — În conținutul actului normativ la care vă referiți, nu există nici un fel de contradicție. Persoanele trecute în formularele cu specimene de semnături, reprezintă organizația în relațiile cu C.E.C., semnînd actele de dispoziție (cecuri, dispoziții de plată). În cazul în care asociația nu are contabil voluntar, sau cînd pe lângă acesta controlul preventiv se efectuează și de

membri ai comisiei de cenzori, în formularul cu specimene de semnături pot fi trecute pînă la trei persoane diferite pentru fiecare semnătură, în scopul prevenirii întreruperii efectuării de operații cînd una dintre aceste persoane lipsește.

● **ALEXANDRU ROMAN, Suatu, Cluj** — Pentru produsele agricole — grîu, secară, porumb etc. — predate la I.V.C. în scopul obținerii cantităților de sîmînță necesară C.A.P., decontarea valorii se face astfel:

— I.V.C. preia întreaga cantitate predată pe care o plătește la prețul de contractare;

— C.A.P. primesc cantitatea de sîmînță echivalentă pe care o plătesc la prețul de livrare stabilit pentru sîmînța respectivă.

● **VASILE ROȘCA, Zaul de Cimpic, Mureș** — În problema datorării și suportării impozitului pe gratificații (premiilor anuale), Ministerul Finanțelor cu scrisoarea nr. 115.489/1978 a precizat următoarele:

„Potrivit prevederilor art. 15 din Legea nr. 1/1977, impozitul pe fondul total de retribuire, fond în care intră și gratificațiile, se suportă de unitățile economice de stat, după caz, din costurile de producție sau din cheltuielile de circulație, iar de instituțiile de stat din fondurile prevăzute în planurile de venituri și cheltuieli ale anului în care se face plata impozitului respectiv”.

În eventualitatea în care aceste precizări nu vă mulțumesc, vă rugăm să vă adresați direct Ministerului Finanțelor — Direcția veniturilor statului, preșurilor și tarifelor.

● **GHEORGHE PĂRAIANU, Cărpiniș, Timiș** — În legătură cu scrisoarea dv., Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a transmis Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară următoarele: „Potrivit prevederilor art. 73 din Legea nr. 27/1976, formele de retribuire și condițiile de acordare a retribuției pentru personalul încadrat cu contract de muncă potrivit art. 71 și 72, se aprobă de adunarea generală a fiecărei cooperative agricole de producție. Aprobarea de către adunările generale a formelor de retribuire și a condițiilor de acordare a retribuției, odată cu planul de producție și financiar pe anul respectiv, constituie obligația consiliilor de conducere din fiecare cooperativă agricolă.

La ședința de instruire care a avut loc la sfîrșitul lunii iunie a.c., cu personalul de la direcțiile generale pentru agricultură și industrie alimentară care răspunde de problemele de organizare, normare și retribuire a muncii în C.A.P., s-au discutat în detaliu toate problemele, inclusiv cele de retribuire”.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
producție
• produse noi

1

INTREPRINDEREA
INDUSTRIA CĂRNII —
TIMIȘOARA
Str. Eroilor, nr. 24

2

INTREPRINDEREA
ARMĂTURA
CLUJ-NAPOCA
Str. Gării nr. 19

3

INTREPRINDEREA DE
PODURI METALICE ȘI
PREFABRICATE DIN
BETON — PITEȘTI
Str. T. Vladimirescu Nr. 115

METAIE

PRODUSE DIN METAL

- Sirmă ghimpată kg. 970
- Tarozi M2 buc. 74
- Tablă de plumb kg. 106
- Sirmă zincată kg. 33
- Burghie sp. dif. buc. 28
- Idem dif. lemn buc. 65

Bare trase oțel

- OL 42 Ø 17 kg. 69
- Idem OL 50 Ø 18 kg. 31
- Idem OLC 15 Ø 10 kg. 100
- Idem OLC 15 Ø 12 kg. 61
- Idem OLC 15 Ø 14 kg. 100
- Idem OLC 15 Ø 18 kg. 200
- Idem AUT 20 Ø 40 kg. 775

Bare oțel OLC

- Idem 15 MONC 12 Ø 75 kg. 400
- Idem 45 Ø 22 kg. 384
- Idem 13 CN 30 Ø 20 kg. 309
- Idem 13 CN 35 Ø 20 kg. 503

- Idem OL 37 16×16 kg. 235
- Idem 18×18 kg. 100
- Idem 25×25 kg. 200
- Bandă laminată la cald OL 3270×3 kg. 58

Bară oțel

- Idem 40 C 10 Ø 100 kg. 703
- Idem 41 MOC 11 Ø 150 kg. 394
- Idem ARC 1 Ø 100 kg. 317
- Idem 13 CN 35 100×100 kg. 500
- Idem 13 CN 30 Ø 150 kg. 500

Bare oțel repid de scule RP

- Idem Ø 40 kg. 300
- Idem Ø 45 kg. 200
- Idem Ø 110 kg. 100
- Idem Ø 130 kg. 100
- Idem R 6 M 5 Ø 20 kg. 129

Tablă din oțel inox W 4571

- Idem 10×1000×2000 kg. 300
- Idem 20×1000×2000 kg. 251
- Idem 35×1000×2000 kg. 562
- Idem 29×1000×2000 kg. 196

Țevi pt. construcții OLT 35

- Idem 22×2 ml. 244
- Idem 20×4,5 ml. 72
- Idem 25×4 ml. 31

Lamine de cupru

- Bară cupru Cu 9 1/2 t Ø 22 kg. 27
- Idem Ø 53 kg. 50
- Idem 40×40 kg. 133
- Idem 25×5 kg. 27

Lamine de alamă

- Bare alamă Am 58 1/2 t Ø 5 kg. 20
- Idem Ø 66,5 kg. 520
- Idem Ø 36 kg. 132
- Tablă alamă Am 62 1/2 t. 4×50×2 000 kg. 3 000
- Bandă alamă Am 63 1/2 t 0,5×18 kg. 63
- Idem 0,5×22 kg. 50
- Idem 0,5×32 kg. 30
- Idem 1×55 kg. 700
- Țeavă alamă Am 63 1/2 t 12×1 kg. 203
- Idem 24×5 kg. 28
- Idem 26×1 kg. 20
- Idem 30×1 kg. 774

Lamine de aluminiu

- Bare aluminiu Al Mg 3 Ø 8 kg. 607
- Idem 20×30 kg. 165
- Idem 60×5 kg. 35
- Idem 40×5 kg. 39
- Idem Ø 60 kg. 10

Metale dure plăci

- Metale dure plăci K 10—5×16×16 buc. 54
- Idem K 10—C10 buc. 6421
- Idem P10—B10 buc. 1401
- Idem P10—C10 buc. 3759
- Idem K10—C12 buc. 6100

OFERTE

— Idem K10—D12 buc. 144

— Idem P10—A12 buc. 1817

Piulițe

— STAS 4071 M 3 alamă buc. 20

— Idem M 5 alamă buc. 270

— Idem M 5 oțel buc. 25

— Idem STAS 4373 M 10 oțel buc. 330

Șurub STAS 5144 M

— Idem 10×50 oțel buc. 4120

— Idem 12×70 oțel buc. 5445

— Idem 12×100 oțel buc. 3450

— Inel de diguranță alezaj STAS 5848 DN 22(Ø) buc. 18334

Organe de asamblare

Șurub cu cap crestă STAS 4883

— Idem 4×8 alamă buc. 700

— Idem 4×8 oțel buc. 210

— Idem 3/4"×12,7 triplu ml. 264

— Idem 3/4"×12,7 dublu ml. 224

CONSTRUCȚII — INSTALAȚII ELECTRICE

— Armături 200 W buc. 10

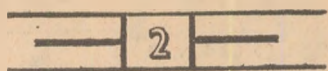
— Cablu tracțiune 10 mm m. 651

— Priză CS 16 buc. 2

— Masă galbenă izolat kg. 38

— Etichete tablou buc. 138

— Sticle nivel Klinger buc. 23

— Elementi acumulator pt. tracțiune

— Idem III KY 285 buc. 46

— Idem V KY 225 buc. 48

— Idem VI KY 380 buc. 50

— Idem VII KY 285 buc. 198

Conductor bobinaj cu izolație sticlă

— Idem 4×1,5 kg. 201

— Idem 4×6 kg. 150

Conductor

— Idem compensație FAYY 2×2,5 ml. 208

— Idem Pff Tomson Ø 10 ml. 200

— Idem bobinaj cu izol. email ET Ø 1,35 kg. 231

— Idem bumbac Ø 1,2 kg. 76

Sîrmă cupru Pe

— Idem 5×5×8,6 kg. 217

— Idem 4×17 kg. 493

— Înterupător tripolar buc. 41

— Microînterupător 5911 buc. 79

Otomax

— Idem 2500/220 V buc. 2

— Idem 2500A/220 V buc. 1

— Pol magnetic buc. 20

— Prăjină electroizolantă P 110 V buc. 2

DIVERSE

— Clorură de var kg. 2500

— Idem amoniu kg. 800

— Chit de cuțit kg. 75

— Pungi poliet. 30/36 kg. 1344

— Carton asfalt kg. 780

— Chit stropit kg. 88

— Butuci pt. roți buc. 40

— Cretă forestieră cutii 91

— Aparat soxlet buc. 3

— Brenere lampă carbît buc. 4

— Fețe perină buc. 20

— Dos pernă buc. 200

— Combinezioane cauciuc buc. 24

— Idem doc buc. 40

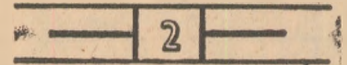
— Centuri siguranță buc. 15

— Căști forestiere buc. 53

— Scurte cauducate buc. 10

— Cutii carton mucava buc. 3200 ptr. mure

— Idem buc. 7200 ptr. caise

Curele trapezoidale

— 10×6×1320 buc. 50

— 10×6×2240 buc. 15

— 10×6×2500 buc. 30

— 10×6×3000 buc. 120

— 13×8×2360 buc. 30

— 13×8×2600 buc. 20

— 13×8×3350 buc. 60

— Curea de transmisie din pinză cauciucată 400×6×3 kg. 785

— Lanț Gall 3/4"×12,7 simplu ml. 80

— Oale condens OCL buc. 10

— Pompă gresat buc. 10

— Ventil tip DV 2 (Electroventil 010 Atm) buc. 40

— Geantă roată roabă buc. 75

— Nivostat C 12 H buc. 8

— Idem C12 B buc. 8

— Sfoară tip 243420 Ø 2 mm kg. 2400

— Sare SC 630 pt. călire kg. 1000

— Sare SC 430 pt. călire kg. 900

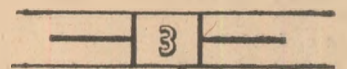
— Toluen kg. 180

— Sulfat de sodiu cal. I kg. 900

— Sulfat de sodiu tehnic kg. 2500

— Liant AN (pt. turnătorie) kg. 2776

— Piatră polizor blax 944-600 buc. 1260

— Far securizat buc. 2

— Bec monofazic 24V-15W buc. 705